

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA RUSKÉHO A FRANCOUZSKÉHO JAZYKA

**Volgogradská sociálně-pedagogická univerzita
minulost a současnost**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Mariya Prokopyuk

Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.

Plzeň, 2016

Zadání

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 26. dubna 2016

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla upřímně poděkovat Mgr. Jiřině Svobodové, CSc. za její cenné rady, připomínky a odborné vedení mé bakalářské práce. Mé poděkování patří též vedoucí Vědecko-vzdělávacího historického centra VGSPU Širo Nataliji Vasilijevně za spolupráci při získávání materiálu k bakalářské práci.

Obsah

Úvod	6
1. Vznik vysokoškolské instituce se zaměřením na vzdělávání pedagogů	7
1.1. Válečné období	10
1.2. Nový začátek.....	11
1.3. Poválečné budování Volgogradského státního pedagogického institutu A. S. Serafimoviče	13
1.3.1. Spolupráce se zahraničím	14
1.3.2. Zkvalitnění činnosti vysoké školy pedagogického zaměření	16
2. Volgogradská státní pedagogická univerzita.....	19
3. Univerzita dnes.....	23
3.1. Kulturní aktivity.....	27
4. Významné osobnosti	29
Závěr.....	35
PE3IOME	37
ABSTRACT	37
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	38
SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ	41
PŘÍLOHY	43
ČESKO – RUSKÝ SLOVNÍK	43
OBRÁZKY	47

Úvod

Bakalářská práce se zabývá Volgogradskou státní sociálně-pedagogickou univerzitou, její minulostí a současností. Toto téma jsem si zvolila na základě absolvování studentské stáže na této univerzitě. Literaturu jsem získala během tříměsíční stáže, se kterou mi pomohla Širo Natalija Vasilejevna vedoucí Vědecko-vzdělávacího historického centra. Při zpracování tématu bakalářské práce jsem převážně využila publikace vydané univerzitou; jedná se o knižní publikace, noviny a internetové materiály. Cílem bakalářské práce bylo představit vysokou školu a popsat její vývoj od počátků až do současnosti.

Hlavní metodou při zpracování práce je popis vývoje univerzity. Bakalářská práce je rozdělena do čtyř kapitol, které jsou dále členěny na podkapitoly. První kapitola je věnována vzniku Stalingradského průmyslově – pedagogického institutu (1931). Stručně je charakterizován vývoj institutu, jeho činnost v průběhu válečného a poválečného období.

Ve druhé kapitole je soustředěná pozornost zejména na průběh činnosti univerzity od roku 1990, kdy se přeměnila na Volgogradskou státní pedagogickou univerzitu. Všímáme si rozšíření působnosti univerzity v oblasti vzdělávací i její bohaté činnosti v mimoškolní činnosti.

Třetí kapitola se zabývá současným stavem univerzity a tendencí v jejím vývoji. Popisují přeměnu vysoké školy na Volgogradskou státní sociálně-pedagogickou univerzitu. Věnuji pozornost zahraničním vztahům, jednotlivým fakultám, jež jsou součástí univerzity, zmiňuji vzdělávací střediska. Stručně jsou charakterizovány kulturní akce univerzity.

Čtvrtá kapitola představuje významné osobnosti vysoké školy. Představeni jsou zde rektori, kteří působili od počátku univerzity. Dále jsou výběrově zmíněni významní studenti a absolventi univerzity.

Součástí bakalářské práce je stručný česko-ruský slovníček aktuálních výrazů. Přílohu tvoří autentické fotografie univerzity, které jsem pořídila v průběhu studijní stáže na vysoké škole v r. 2015. Bakalářská práce obsahuje seznam použité literatury a cizojazyčné resumé.

1. Vznik vysokoškolské instituce se zaměřením na vzdělávání pedagogů

Ve spolupráci s radou lidových komisařů Ruské sovětské federativní socialistické republiky vznikl 22. května roku 1931 **Stalingradský průmyslově – pedagogický institut** (*Сталинградский индустриально-педагогический институт*).

Vysoká pedagogická škola se nachází v Rusku ve městě Volgograd, v době jejího vzniku město neslo název Stalingrad. Prvním rektorem byl **Sergej Stepanovič Achapkin** (*Ахапкин Сергей Степанович*) prorektorem se stal Mendel Morduchovič Gafinovič. Na základě rozhodnutí Rady lidových komisařů bylo přijato 120 studentů ke studiu čtyř oborů (zaměření na historii a ekonomiku – 30; technické obory – 26; chemie – 30, fyzika / technika – 34). Vysoká škola rovněž nabídla uchazečům přípravné kurzy, jejichž kapacita však byla omezená šedesáti účastníky. Kurzy byly určeny pouze pro pracující, kolchozníky (družstevníky), úředníky a jejich děti. Jedinou podmínkou, kterou uchazeči o studium museli splňovat, bylo úspěšné ukončení devíti tříd. Celkem se přihlásilo 275 zájemců. Školní rok začal pro studenty 1. října téhož roku.

Výuka sice probíhala, ale vysoká škola postrádala patřičné zázemí, chyběly např. laboratoře, kabinety a rovněž vyučující ne zcela splňovali kvalifikační požadavky. Zpočátku škola zaměstnávala pouze sedmnáct pracovníků. (7 docentů, 5 učitelů, 4 asistenti a 1 laboranta).

Hlavním cílem vysokoškolského zařízení bylo připravit budoucí pedagogy na práci ve všeobecně-vzdělávacích školách, v závodních školách a také v průmyslových školách.

14. prosince 1932 bylo vysokoškolské zařízení přejmenováno na Stalingradský státní pedagogický institut, jeho veškerá činnost institutu probíhala pod stálou kontrolou stalingradského Výboru politických stran a městské rady.

Již první studenti měli k dispozici dvě studentské koleje. Jedna z nich se nacházela v centru města a druhá v prostorách nedalekého kláštera (*Илиодоровский монастырь*). Kapacita ubytování se pohybovala kolem dvouset míst, počet zájemců tak brzy převyšoval možnosti kláštera. V roce 1932 projevil o ubytování zájem 800 studentů. Situace se zlepšila až v polovině roku 1938, kdy škola získala několik dalších budov.

Jedním z nejpálčivějších problémů institutu byl nedostatek financí. Chyběly peníze na knihy, na školní vybavení aj. Město se proto rozhodlo přispívat vysokoškolské instituci z městského rozpočtu, a tak v prvních deseti letech škola dostávala příspěvek na zajištění potřeb studentů a pracovníků. Finanční prostředky na nákup pomůcek, literatury a nábytku bohužel stále chyběly, proto se studenti a pedagogové rozhodli požádat okolní města o pomoc. S přispěním Moskvy, Leningradu, Kyjeva aj. měst se podařilo získat vybavení do chemických učeben a pomůcky na výuku astronomie. Od Saratovské dopravní univerzity obdržel Stalingradský institut jako dar fyzikální laboratoř. Díky této pomoci se institut mohl lépe rozvíjet a zkvalitňovat úroveň výuky.

Nedílnou součástí kvalitního vysokoškolského ústavu je funkční, dobře vybavená knihovna, proto se zřízení kvalitní knihovny stalo prvotním úkolem. Pedagogové a studenti sami vyráběli police, regály a stojany na knihy, sami vyhledávali a získávali literaturu do studentské knihovny, a tak koncem roku 1934 knihovna disponovala již celkem čtyřiceti tisíci svazky odborné literatury.

V roce 1932 nastala změna v udělování zápočtů. Bylo zrušeno kolektivní udělování zápočtů, zavedlo se naopak individuální hodnocení studenta. Svě znalosti a dovednosti, které student během semestru získal, mohl prokázat v zápočtovém týdnu. Pokud student navštěvoval poslední ročník, musel si zvolit téma diplomové práce, vypracovat ji a na konci roku předložit zkušební komisi. Jestliže student ve všem uspěl, získal certifikát neboli diplom, ve kterém byly uvedeny známky z průběhu celého studia.

Studentské organizace neměly možnost zasahovat do řešení administrativních aj. záležitostí institutu. Byla zavedena povinná docházka a nepřítomnost ve škole byla považována za nepřípustnou. Místo původního dvou a půlletého studia bylo zavedeno čtyřleté studium; vznikly rovněž nové katedry, např. katedra ruského jazyka a literatury; katedra geografie.¹

Vzhledem k tomu, že v zemi bylo velmi málo kvalifikovaných pedagogů, vedení institutu umožnilo v roce 1933 přijímat i studenty, kteří úspěšně ukončili 7. či 8. třídu. Pro učitele, kteří nemohli denně chodit do školy kvůli práci, ale přesto chtěli získat

¹ АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Историко-краеведческие записки*. выпуск VI. Волгоград: Нижне Волжское книжное издательство, 1989.

vysokoškolské vzdělání, zavedli výuku ve večerních hodinách. Později, roku 1934, bylo umožněno studovat v kombinovaném studiu, tedy dálkově.

Některé změny neměly dlouhou životnost. O dva roky později byla prosazena státní zkouška. První zápočtový list neboli vysokoškolský index byl zaveden 23. června 1936. Přetrvával nedostatek kvalifikovaných vyučujících, ke zlepšení situace došlo v letech 1936 – 1938, kdy ve vysokoškolském zařízení pracovalo 83 pedagogů, kteří byli vázáni rovněž dodržováním disciplíny.

V letech 1938 – 1950 působil jako rektor VŠ **Ivan Andrejevič Frusenko** (*Фурсенко Иван Андреевич*). Po svém nastoupení do funkce prosadil některé změny, např. již v r. 1939 navýšil stav pedagogů (105), později nahradil např. historický a dialektický materialismus předmětem marxismus-leninismus, který se tehdy vyučoval na všech vysokých školách. Začaly se uskutečňovat vědecké konference a za zmínku stojí vydávání vědeckých sborníků a vědeckých publikací. Ve sbornících publikovali především učitelé filologie a učitelé pedagogiky.

Na základě přijetí nových pravidel v r. 1936, týkajících se při přijímání nových studentů, došlo k poměrně výrazným změnám. Podle nových podmínek se mohli na vysokou školu přihlásit občané od 17–35 let, kteří ukončili střední školu a úspěšně složili přijímací zkoušky. Ti, kteří ukončili střední školu s vyznamenáním, byli přijati bez přijímacích zkoušek.

První absolventi vysoké školy promovali v roce 1939. Jednalo se o 83 absolventů oborů historie, matematika, fyzika a chemie se zaměřením na učitelství. Tuto výjimečnou událost oslavovalo celé město, první absolventi byli za úspěšné ukončení studia odměněni. Někteří dostali zájezd do Moskvy, jiní fotoaparát, pánové byli obdarováni oblekem a dámy obdržely šaty či kostým.

Vysoká škola pedagogického zaměření nabízela studentům také různé kroužky, studenti jezdili pomáhat pracovat do sovchozu, podíleli se na opravě a údržbě kolejí. Studenti se zúčastňovali různých setkání se spisovateli, diskutovali s různými osobnostmi, které zastávaly ve městě významné postavení, konala se různá studentská setkání.²

² АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

1.1. Válečné období

Válka přináší lidem utrpení a nepřeje vzdělávání, protože společnost má ve válečném období jiné priority. Pedagogický institut z uvedeného důvodu zaznamenal v období Velké vlastenecké války značný úpadek. Dne 22. června 1941, v den napadení Sovětského svazu hitlerovským Německem, nebyl pracovní den, přesto se studenti a pedagogové sešli na zasedání, na kterém bylo rozhodnuto, že studenti musí vykonat zbývající zkoušky a potom budou vysláni jako dobrovolníci na frontu. Červený kříž organizoval pro zájemce, kteří se rozhodli pomoci ve válce, krátký zdravotnický kurs. O velkém zájmu pomoci své zemi svědčí 360 přihlášených. Studenti pomáhali v nemocnicích a při evakuaci, přijímali další raněné a ty převáželi vlakem do bezpečí.

V srpnu roku 1942 začali hitlerovci bombardovat Stalingrad a fronta se pomalu přibližovala k řece Volze. Později, kdy se Rudá armáda vzdalovala, nastal moment, kdy bylo nutné evakuovat vysokou školu za Volhu. Bylo převezeno vše, co patřilo institutu: vybavení kabinetů a učeben, předměty z muzeí, knihy a další důležité předměty. V období bombardování však bylo toto vše zničeno, byly zasaženy i vysokoškolské budovy. Byla zničena knihovna, studentské koleje, bufet s jídelnou aj. Tehdy musela být výuka přerušena.

Někteří studenti opustili Stalingrad a vydali se studovat do jiných měst, mnozí pedagogové, zaměstnanci i studenti se rozhodli vstoupit do armády.

Provoz institutu bylo možné začít obnovovat až po roce 1943. Nakonec byl přesunut do města Kamyšin, které leží mezi městy Saratov a Volgograd. Zde byla studentům nabídnuta kolej o kapacitě 24 pokojů a učitelům bylo poskytnuto 15 bytů. Historie se opakovala, pracovníci školy opět pořizovali veškeré vybavení. Bylo vytvořeno 14 kateder, do prvního ročníku se zapsalo 369 studentů a do vyšších ročníků se jich vrátilo 87.

Zima byla velmi náročná, chyběl dostatek topiva, které si studenti sami opatřovali. Ve výuce se stala hlavním tématem válka. Pomocnou ruku při opětovném budování knihovny podalo mnoho ústavů. Nezbytnou součástí studia budoucích učitelů byla měsíční pedagogická praxe, kterou museli splnit studenti vyšších ročníků. První rok v Kamyšině

absolvovalo studium 32 pedagogů, 3 studenti získali červený diplom, 200 studentů ukončilo kurz pro zvýšení kvalifikace. Přes veškeré složitosti a překážky ukončilo studium v následujícím roce 200 pedagogů, všichni byli posláni do škol ve stalingradské oblasti. Zpět do Stalingradu se institut přestěhoval v lednu roku 1945.³

1.2. Nový začátek

Po skončení Stalingradské bitvy (1943) se město i obyvatelstvo pomalu vzpamatovávaly. Mír znamenal i nový začátek pro školu. Jak jsme zmínili výše, institut znovu zahájil provoz ve Stalingradě roku 1945. Z pěti školních budov zůstala jen jediná - studentská kolej, která měla kapacitu 250 míst, což bylo nedostačující, proto se dva studenti dělili o jednu postel. Výuka probíhala v budově místní střední školy (*школа № 93 в Ельшанке*), jenž poskytla 22 učeben. Studium zahájilo 800 studentů. Většina studentů i pedagogů se zúčastnila Čerkasovského hnutí (*Черкасовское движение*), pomáhali obnovovat poškozené budovy po celém městě včetně těch, které patřily institutu. I v tomto nelehkém období byla zahájena výuka nových oborů, ke kterým patřila vědecká aspirantura se specializací na zoologii a zeměpis.

Významným se pro školu stal rok 1949. Stalingradský institut byl dosud považován za vysokou školu druhé kategorie, to se však mělo změnit. Po Velké vlastenecké válce institut disponoval pěti fakultami (historická fakulta, fakulta ruského jazyka a literatury, geografie, přírodovědná fakulta a fyzikálně-matematická fakulta). Téhož roku byla vytvořena fakulta cizích jazyků.

Rektorem vysoké školy se stal **Stepan Michajlovič Drozdov** (*Дроздов Степан Михайлович*). Jeho záměry daly institutu nový směr. Během roku vysoká škola vybudovala knihovnu s čítárnou, několik laboratoří a 23 kabinetů. Z iniciativy pedagoga katedry zoologie vybudovala škola zoologické muzeum, které o tři roky později vlastnilo už celkem širokou škálu exponátů.

Kolem roku 1952 došlo k prověření působnosti včetně odbornosti Stalingradského ústavu inspekcí Ministerstva školství Ruské sovětské federativní socialistické republiky

³ БОЛОТОВ, Н. *Образование в России и регионе: история, традиции и новации: сборник научных статей*. Волгоград: Перемена, 2007. ISBN 978-5-88234-969-1.

(*Министерство просвещения РСФСР*). Vysoká škola své postavení obhájila. Později bylo prosazeno studium aspirantury v oborech zoologie, matematiky, fyziky, historie Komunistické strany Sovětského svazu, pedagogiky a politické ekonomie. Katedra zoologie vydala svůj první sborník vědeckých článků a tento počín se stal podnětem k založení vlastního školního nakladatelství. Řada kateder založila vědecké kroužky pro studenty a přibližně v roce 1950 vznikla Studentská vědecká společnost (*СНО - студенческое научное общество*). Zprvu počet zúčastněných nebyl příliš velký, ale postupně zájemci přibývali. Každý rok probíhaly vědecké konference a nejlepší z výkonů býval odměňován.

Od roku 1956 vešlo v platnost pětileté studium, proto proběhla úprava učebních plánů, obsahu přednášek a seminářů. Vyučování nesmělo převyšovat 24 hodin týdně, pouze studenti prvního ročníku mohli stanovenou míru překročit, směli však absolvovat maximálně třicet hodin za týden. Ministerstvo školství tento návrh schválilo a doporučilo dalším vysokým školám. Katedra matematiky zavedla individuální plnění úkolů. Ti, kteří úspěšně splnili zadání, nemuseli být přítomni na seminářích.

Jeden den v týdnu se studenti I. – III. ročníku věnovali vzdělávacím aktivitám pro školáky. Vedli různé kroužky, pořádali exkurze, hráli s dětmi hry a vymýšleli další činnosti. Studentská praxe probíhala každý rok v létě v pionýrských táborech nebo na studentských zemědělských brigádách. Studenti V. ročníků byli povinni vykonat dvanáctiměsíční praxi, především ve venkovských školách. Prováděli veškerou práci, kterou běžně konají pedagogové a třídní učitelé.

Ve spolupráci s organizací zajišťující mezinárodního vzdělávání vznikl v roce 1956 „Klub věrných přátel“ (*Клуб верных друзей*), který podporoval vedení korespondence se zahraničními studenty.⁴ Roku 1956 vznikly i studentské noviny vydávané pod názvem „Učitel“ (*„Учитель“*). První výtisk vyšel v prosinci téhož roku, jednalo se o jednostránkové vydání. Redaktorem se stal docent katedry filozofie Faruk Tagirovič Zinurov.⁵

⁴ АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

⁵ «Учитель» – 55 [online]. In: ЗАВЕДУЮЩАЯ МУЗЕЕМ ИСТОРИИ ВГПУ, НАТАЛЬЯ ВАСИЛЬЕВНА ШИРО. [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://teachervspu.wordpress.com/2011/01/31/>

V rámci pedagogického institutu byly kroužky se sportovním zaměřením a univerzitní sportovci se zúčastňovali mnoha závodů a soutěží po celém Sovětském svazu. Úspěchem bylo též otevření ozdravně sportovního tábora, jenž se nacházel na břehu řeky Achtuby.

Institut se přestěhoval do nově postavené budovy na Leninově třídě v centru města. Na tomto místě se dodnes nachází hlavní budova současné pedagogické univerzity. Komplex zabíral rozlohu 14 000 m², rozšířil se počet kabinetů a laboratoří, vysoká škola měla k dispozici 250 učeben. Nově vznikly také čítárny, sportovní haly, knihovny a speciální místnosti pro zoologické muzeum. Škola nabídla ubytování celkem 880 studentům a stovce učitelů poskytla zařízené byty.

1.3. Poválečné budování Volgogradského státního pedagogického institutu A. S. Serafimoviče

V roce 1961 byl Stalingrad přejmenován na Volgograd a díky tomu musel změnit název i institut. Místo Stalingradský průmyslově – pedagogický institut se nyní nazýval **Volgogradský státní pedagogický institut A. S. Serafimoviče** (*Волгоградский государственный педагогический институт им. Александра Серафимовича Серафимовича*).

V 60. letech ve škole probíhala kromě jiné výuky rovněž vojenská výchova budoucích pedagogů (*военно-практическое воспитание*). Pro výuku těchto hodin byli využiti veteráni, kteří byli přímými účastníky Velké vlastenecké války. Ti vedli semináře, exkurze na Mamajově mohyle (*Мамаев курган*), sbírali materiály pro memoáry, mezi ně patřily dopisy a psané vzpomínky účastníků Velké vlastenecké války. Za zmínku stojí i studentské výlety do míst, kde probíhaly bitvy. Studenti shromažďovali informace o válce, navštěvovali muzea a setkávali se s veterány. Zájem mládeže byl velký, činnosti se zúčastnilo kolem pěti set studentů, byly tak položeny základy školní tradice měst Volgograd a Kalač na Donu ve spolupráci a automobilovým závodem Volgograd-Kalač-Volgograd (*Волгоград-Калач-Волгоград*), věnovaný Dni Vítězství (*День Победы*).

1.3.1. Spolupráce se zahraničím

Po roce 1960 vznikl klub mezinárodního přátelství, byla stále více rozšiřována spolupráce se zahraničními studenty. Klub pomáhal studentům získat vyšší učitelskou kvalifikaci. V tuto dobu rozvíjel činnost Všesvazový leninský komunistický svaz mládeže (*Комитет Всесоюзного Ленинского коммунистического союза молодежи*), byly navazovány kontakty se studenty s Kuby, Československa, Afghánistánem a Etiopie. Pořádala se setkání se zahraničními hosty, tematické výstavy, studenti organizovali promítání zahraničních filmů, zařizovali různé výlety po Sovětském svazu. V roce 1968 pedagogický institut přijal první zahraniční studenty. Jednalo se vždy o jednoho studenta ze Somálska, Afghánistánem, Ugandy, Libanonu, Sýrie a z Vietnamu bylo přijato 23 dívek. Vysoká škola od samého začátku studia zapojovala zahraniční studenty do společenských aktivit školy i města. Na koleji byli ubytováni na pokojích společně s nejlepšími ruskými studenty. Vysoká škola vynaložila mnoho úsilí na rozvoj vztahů se zahraničím, v roce 1970 vznikla fakulta zajišťující vzdělávání zahraničních studentů (*Факультет по обучению иностранных граждан*). V jejím čele mnoho let stál **Nikolaj Demjanovič**. Na začátku 70. let přijížděli na semestrální pobyt po dvou – třech, nejlepší studenti pedagogických fakult z celého Československa. Jejich počet se však s přijetím nových studijních plánů na pedagogických fakultách zvyšoval až na 250. Povinností každého československého studenta oboru rusistiky bylo absolvování semestrální stáže. V r. 1974 ukončilo celé vysokoškolské studium v různých oborech 14 studentů z Československa, získali vysokoškolský diplom, opravňující vyučovat např. ruštinu, chemii, matematiku, biologii atd. na československých středních školách. ČSSR poskytla vysoké škole nábytek, kterým byla vybavena nově postavená kolej blízko Volhy v místech nejznámějšího památníku Stalingradské bitvy – Mamajevovy mohyly.⁶ Vysoká škola se československým studentům věnovala, pořádala pro ně různé akce, například večer ruské a československé kuchyně, setkání provázely národní písně.⁷ Společně byl slaven např. Den učitelů, stážisté předvedli ukázky národních krojů a tanců, seznamovali studenty a vyučující s československou kulturou.⁸

⁶ АВТОРСКИЙ КОЛЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

⁷ ДЕМЧЕНКО, О. Под зонтиком дружбы. *Учитель*. Волгоград, 1987, (12).

⁸ ОРЛОВ, Л. День учителя Чехословакии. *Учитель*. Волгоград, 1972, (11).

Sovětští a zahraniční studenti se podíleli na vědecké činnosti. Proběhla např. mezinárodní konference se zaměřením na společenské vědy. Nejúspěšnějším studentům bylo umožněno pokračovat v dalším studiu ve vědecké aspirantuře. Jako první možnost získali právě studenti z Československa.

Někteří studenti se věnovali rovněž umělecké činnosti, na škole vystupoval sbor studentů z Kuby „Chiron“ (*Хирон*) a z ČSSR „Bohemia“ (*Богемия*). V průběhu letních prázdnin se někteří zahraniční studenti zapojili do brigád – pracovali ve stavebnictví, podíleli se např. na stavbě Muzea Stalingradské bitvy (*Музей-панорамы Сталинградской битвы*), jiní navštěvovali letní kurzy ruského jazyka.

Během působení **M. M. Zagorullka** (*Максим Матвеевич Загорулько*) v letech 1971 – 1980 ve funkci rektora uzavřel Pedagogický institut dohodu o spolupráci s pedagogickou fakultou v Ostravě a později s Vyšší odbornou pedagogickou školou v německém městě Zwickau. Společně s Volgogradským pedagogickým institutem vydávali sborníky, organizovali kurzy pro budoucí pedagogy a výměnné pobyty jak pro učitele, tak i pro studenty.⁹

Vybraní vysokoškolští pedagogové byli posíláni do zahraničí, aby získali nové poznatky a zkušenosti. Za úspěchy dosažené v pedagogické výzkumné činnosti byl Pedagogický institut ve Volgogradě vyznamenán významným oceněním – medailí J. A. Komenského. Na základě zahraničních zkušeností a získaného ocenění navázala škola vztahy s dalšími zeměmi.

V roce 1977 obdržel Pedagogický institut čestné uznání Ministerstva školství SSSR (*грамота министерства просвещения СССР*).¹⁰

⁹ ПАВЛОВ, В. А. *Профессиональное развитие учителя в послевузовский период непрерывного педагогического образования: Зарубежные связи Волгоградского педуниверситета как средство вхождения в мировое образовательное пространство*. 1. Волгоград: Перемена, 1996. ISBN 5-88234-287-2.

¹⁰ АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

1.3.2. Zkvalitnění činnosti vysoké školy pedagogického zaměření

Od r. 1980 došlo k mnoha změnám spojeným s nástupem nového rektora, kterým se stal **Stanislav Nikolajevič Glazačev** (*Станислав Николаевич Глазачев*). Nově jmenovaný rektor byl absolventem tehdejšího Stalingradského pedagogického institutu. Díky němu se vysoká škola stala významným centrem pro vzdělávání učitelů v celém regionu. O dva roky později bylo založeno univerzitní muzeum, vedoucí muzea a studenti společně sbírali veškeré historické dokumenty, fotografie, listiny od vzniku institutu.¹¹ Roku 1981 získala vysoká škola od Nejvyšší rady SSSR (*Президиум Верховного Совета СССР*) ocenění „Vyznamenání cti“ (*Орден Знак почёта*). Vysoká škola se dále rozvíjela a r. 1984 v areálu původní VŠ byla započatá výstavba nové výškové budovy, kde v současné době působí filologická fakulta. O tři roky později vzniklo několik nových kateder. Jednalo se o katedry hudební výchovy, sociální pedagogiky, psychologie, cizích jazyků a katedru zajišťující dálkové studium předškolní pedagogiky. Studentům bylo umožněno během studia získat řidičské oprávnění skupiny B a C, zpočátku se to týkalo pouze studentů strojírensko-pedagogické fakulty (*индустриально-педагогический факультет*), později to bylo umožněno všem. Téhož roku vznikla vojenská katedra, kde se studenti připravovali na základní vojenský výcvik. Nárůst studijních oborů s sebou samozřejmě přineslo nutnost zvýšení početního stavu pedagogů. Přibližně kolem roku 1990 působilo na univerzitě 615 pedagogických pracovníků.

V dubnu roku 1987 došlo ke změně ve funkci rektora. Novým rektorem se stal **Valerij Ivanovič Danylčuk** (*Валерий Иванович Данильчук*). Volba nového rektora proběhla netradičním způsobem, jenž spočíval ve výběru jednoho rektora ze tří kandidátů. Pod vedením nového rektora došlo samozřejmě opět ke změnám.

Od roku 1990 se měnil zejména systém vzdělávání a financování VŠ. To mělo samozřejmě dopad i na mezinárodní vztahy. Ve škole studovalo přes 400 zahraničních studentů včetně aspirantů ze šestnácti zemí (Kuba, ČSSR, Afghánistán, Etiopie, Kongo, Bulharsko, Alžír, Írán, Panama, Súdán, Nepál, Togo, Kostarika, Salvador, Bangladéš, Srí Lanka). Mimořádné postavení zaujímalí stážisté se zaměřením na specializaci výuky ruštiny jako druhého jazyka. Převážně se jednalo o stážisty z Německa a Československé republiky. Na rozvíjení spolupráce se zahraničím se po několik let aktivně podílel prorektor pro zahraniční vztahy **Vasilij Ivanovič Suprun** (*Василий Иванович Супрун*).

¹¹ НАУМОВА, Татьяна. Славный вуз достоин своего музея. *Волгоградская правда*. Волгоград, 2001.

V roce **1992** se Státní pedagogický institut stal federální základnou Jižního oddělení Ruské akademie věd, získal statut univerzity a byl přejmenován na **Státní volgogradskou pedagogickou univerzitu**. Z názvu vysoké školy bylo odstraněno jméno ruského spisovatele A.S.Serafimoviče.¹² Od tohoto roku bylo zpoplatněno studium pro zahraniční studenty, byly rovněž zavedeny nové podmínky pro přijímání zahraničních studentů. Za poplatek začali na univerzitě studovat studenti z USA, západního Berlína, Francie, z Číny a Holandska. V souladu se směrnicemi, přijatými na základě rozhodnutí rektora N. S. Sergejeva v oblasti mezinárodní spolupráce, univerzita zvyšovala svoji úroveň.¹³

Díky demokratizačním procesům došlo k několika změnám, např. součástí akademické rady a vědeckých rad fakult se nově stali rovněž studenti. Přijatá opatření vedla ke zlepšení vztahů mezi studenty a pedagogy, celkově se zlepšovalo klima univerzity. Určitými změnami prošla i odborová organizace univerzity (*профсоюзная организация университета*). Začala se více zabývat prevencí onemocnění pracovníků, starala se o rozvoj léčebného rekreačního střediska (*база санатория-профилактория*), takže studenti, pedagogové, zaměstnanci a jejich děti si mohli vybírat pobyt v řadě sanatorií. Konaly se také tematické večery, spartakiády („Здоровье“), dny věnované rodinnému odpočinku a různé exkurze. Mnoho z těchto aktivit se odehrávalo v univerzitním sportovním táboře na Achtubě. Důležitou práci odváděl i studentský výbor. Jeho úkolem bylo zajišťovat studentům nejen sociální, ale i veškerou jinou podporu, proto organizoval ozdravné pobyty, sportovní i různé kulturní aktivity. Výbor prosadil společně se studenty stavbu nové studentské koleje, která měla kapacitu 960 míst. Nutno podotknout, že studenti odpracovali na úklidu budovy mnoho hodin.

V kapitole byla věnována pozornost počátkům vysokého školství se zaměřením na přípravu budoucích pedagogů v bývalém Stalingradě, v r. 1961 přejmenovaném na Volgograd. Jako zdroj informací byly použity především publikace a materiály poskytnuté univerzitním muzeem VSPU. Stručně je popsána historie, utváření, vývoj pedagogického institutu a jeho přeměna v průběhu let ve významnou vysokoškolskou

¹² БРУЙ, А.В. *Лучшие Люди России: Энциклопедия*. 9. Москва: Издательство СПЕЦ-АДРЕС, 2007. ISBN 5-902415-22-5.

¹³ АВТОРСКИЙ КОЛЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

instituci – Volgogradskou státní pedagogickou univerzitu. Zmiňovány jsou nejdůležitější události, jsou uváděná jména významných představitelů vysoké školy pedagogického zaměření. Rozvoj a činnost institutu byl výrazně ovlivněn válečnými událostmi především v letech 1942-1943. Pouze díky obrovskému nadšení studentů, vyučujících i nezištné pomoci jiných měst a vysokých škol se podařilo obnovit činnost vysoké školy. Změny ve financování vysokých škol ze začátků devadesátých let přinesly řadu problémů, pedagogická univerzita prošla krizemi a hledala východiska ze složité situace. V další části se budeme věnovat působení instituce – Volgogradské státní pedagogické univerzity po roce 1992.

2. Volgogradská státní pedagogická univerzita

Kolem roku 1990 došlo k mnoho změnám v zemi. Rozpadl se Sovětský svaz, začala ekonomická krize, nastala politická nestabilita. Některé tragické události v historii Ruska se rovněž odrazily ve vzdělávání, vědě, zdravotnictví a kultuře. Stát přestal přispívat na školství a vzdělávání. Různé univerzity byly nuceny postarat se sami o sebe. Těmito událostmi si prošel i rektor univerzity **V. I. Danylčuk** se svým kolektivem, se kterým společně vynaložil mnoho úsilí, aby přeměnil pedagogický institut na univerzitu. Bylo prováděno mnoho kontrol, zda je institut připraven stát se univerzitou a zda má potřebnou akreditaci. Na základě usnesení z 23. října 1992 Ruská vláda rozhodla o změně statutu a přejmenování vysoké školy. Jak již bylo zmíněno výše, **od r. 1992 začala ve Volgogradě působit a připravovat budoucí pedagogy Volgogradská státní pedagogická univerzita** (*Волгоградский государственный педагогический университет*). Tak byla započata nová etapa v historii vysoké školy pedagogického zaměření. Velice obtížné období nastalo v letech 1992-1995, kdy se škola potácela ve finanční krizi. Univerzita dostávala od státu skromný, avšak nepravidelný finanční příspěvek. Od roku 1993 univerzita nezískávala finance na nákup nového nábytku ani na opravy univerzitních prostor či studentských kolejí. Velké dluhy byly i v sektoru veřejných služeb. Došlo proto rovněž k několika změnám ve studiu. Byly zavedeny poplatky za výukové programy. Studenti přijati ke studiu od roku 1991/92, museli platit poplatek za studium. K dalším zpoplatněným službám se řadily různé vzdělávací kurzy, přípravné kurzy na vysokou školu, příprava psychologů, logopedů, kurzy vychovatelů pro mateřské školy a jiné.

Na univerzitě vzniklo v r. 1992 nové nakladatelství Přeměna (*Перемена*), zajišťující vydávání nezbytné studijní literatury. Ve vydavatelství jsou vydávány rovněž sborníky, monografie aj. vědecké práce univerzitních pedagogů.

V období po r. 1990 došlo k určitému zlepšení mezinárodních vztahů. V současné době univerzita rozšířila spolupráci s USA, Německem, Čínou, Holandskem, Dánskem a Velkou Británií. Nově byl otevřen centrum amerických studií, Rusko-Čínské, Rusko-Holandské středisko a další. Ústav se podílí na realizaci 29-ti mezinárodních projektů a programů společně s ostatními vysokými školami z USA, Německa, Číny, Holandska, Dánska, České republiky a Ukrajiny. V roce 1996 vzdělávací instituce získala grant „Tempus“, který přispěl ke zkvalitnění přípravy sociálních pracovníků společně se zahraničními partnery.

Za další zmínku stojí i nově otevřené obory, ke kterým patří např. specializace Sociální pracovník, Hudební výchova, Výtvarné umění, Management, Psychologie, Chemik, Logoped aj. Jako přínosná se jeví pro univerzitu školní správa, založená v r. 1998. Dohlíží na dodržování studijních plánů, které by měly být v souladu s požadavky státní normy, podílí se na zkvalitňování výuky v bakalářských a magisterských oborech.¹⁴

Rovněž v r. 1998 zahájila činnost **Michajlovská pobočka Volgogradské státní pedagogické univerzity** (*Михайловский филиал ВГПУ*), která se nachází ve městě Michajlovka poblíž Volgogradu. Tato instituce nabízí kombinované i prezenční bakalářské studium. Studenti si volí ze šesti navrhovaných oborů a studium probíhá na katedře humanitních věd, tělesné výchovy či na katedře pedagogiky a psychologie. Součástí studia jsou i výzkumné práce. Akreditace Michajlovské pobočky byla potvrzena licenci, kterou získala od Federální služby, dohlížející na oblast vzdělávání a vědy.¹⁵

Do roku 1999 neexistovala ve Volgogradě botanická zahrada. Na základě rozhodnutí rektora však 7. dubna 1999 zahájila svůj provoz. Zahrada se nachází v blízkosti univerzity, její rozloha činí 1 hektar. Na její vybudování získala vysoká škola v rámci projektu grant ze Světového fondu životního prostředí (*Глобальный экологический фонд*) „Botanická zahrada VGSPU – centrum pro zachování vzácných rostlin flóry „Dolního Povolží““ (*Центр сохранения редких растений природной флоры „Нижнего Поволжья“*). V botanické zahradě se nachází přes 1400 druhů rostlin a je rozdělena do několika sekcí dle druhu rostlin. Jsou zde k vidění stínomilné rostliny, které se nachází ve Stínové zahradě (*Теневой сад*), dále velké stromy v Japonské zahradě (*Японский сад*), vodní a mokřadní rostliny (*Водные и околводные растения*) aj. Botanická zahrada představuje další vědeckou a vzdělávací oblast univerzity, která přispívá k rozšíření znalostí v oblasti biologie. Studentům z fakulty přírodních věd napomáhá při zpracování kvalifikační práce - bakalářské či diplomové práce.¹⁶

Ke změnám došlo i v univerzitní knihovně. V současné době její celková rozloha činí 2 400 m² a je rozdělena na tři části. Knihovna slouží nejen k získávání informací ke

¹⁴ АВТОРСКИЙ КОЛЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

¹⁵ ФГБОУ ВПО «Волгоградский государственный социально-педагогический университет» в г. Михайловке Волгоградской области: О филиале [online]. [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: http://www.filial.vspu.ru/?page_id=6

¹⁶ *Ботанический сад* [online]. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <http://vgpu.org/botsad>

vzdělávání, ale i k samotné výzkumné a inovační činnosti univerzity. Nachází se zde sedm čítáren, lze pracovat v nové počítačové učebně. Studenti mohou knihy vyhledávat v knihovním online katalogu nebo v běžném tištěném listovém katalogu.¹⁷

Vysoká škola rozšířila svojí působnost i v oblasti moderních technologií. V roce 2000 byl otevřen Pedagogický institut informatiky (*Институт педагогической информатики*), o tři roky později výpočetní centrum (*Учебно-компьютерный центр*), jehož nedílnou součástí jsou kvalitní počítače, možnost pracovat s internetovými zdroji ve výuce nebo v praxi.

Na popud rektora bylo založeno Školící a výrobní centrum (*Учебно-производственный центр*). V oboru Technologie a podnikání (*Технология и предпринимательство*) je vyučována technologie založená na tvůrčí a projekční činnosti, technické a dekorativní užité umění. Studenti absolvují technologickou praxi a vypracovávají diplomové práce. Vznik centra měl velký úspěch. Většina nábytku, který se nacházel na vysoké škole, pocházel z dílen výrobního centra.

Velkou péči vedení univerzity klade sportu a zdraví, osvětluje a prevenci v oblasti zdraví. Od počátku založení vysokoškolské instituce sportovní týmy zaujímají první příčky v různých sportovních kategoriích. Na základě iniciativy **rektora N. K. Sergejeva** byla r. 1988 započata stavba sportovního areálu v blízkosti univerzity. Areál o rozloze 648 m² byl otevřen roku 1991.¹⁸ Nachází se zde tři basketbalová, jedno volejbalové a čtyři badmintonová hřiště se sto padesáti místy pro diváky. Dále pak gymnastický sál, posilovna, tenisová hala se šesti stoly určené pro stolní tenis. Po rekonstrukci se zde nově nachází fotbalové hřiště, tři doskočiště pro skok daleký, běžecká dráha, volejbalové hřiště na plážový volejbal, tenisový kurt, tělocvična pro gymnastiku s netradiční výbavou a bazén. Do sportovní oblasti se bezesporu řadí i ozdravně sportovní tábor na řece Achtubě. Základy k němu byly budovány společnými silami studentů a pedagogů v letech 1960-1970, je neustále obnovován a rozšiřován. V táboře je kapacita 150 míst, areál disponuje rovněž zemědělskou základnou, proto jsou studenti během svého pobytu v táboře v podstatě soběstační. Sportovní klub připravuje studenty na mnoho soutěží či závodů, které

¹⁷ *Научно-педагогическая библиотека ВГСПУ: Общая информация* [online]. [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <http://vgpu.org/libr>

¹⁸ АВТОРСКИЙ КОЛЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

se konají nejen v Rusku, ale i po celém světě. Klub organizuje ročně mnoho aktivit, např. v zimě každoročně probíhá spartakiáda „Zdraví“ („Здоровье“). Spartakiáda zahrnuje sedm disciplín (volejbal-mužský, ženský; basketbal; šachy; šipky; stolní tenis a badminton) aj.¹⁹

V roce 2000 na univerzitě vznikl a začal působit folklórní sbor „Pokrov“ („Покров“). Sborový repertoár zahrnuje historické a slavnostní písně donských kozáků. Pěvecký soubor pořádá každý rok mnoho koncertů, nejen ve Volgogradské oblasti, ale i po celém Rusku. Dodnes sklízí mnoho úspěchů a uznání.²⁰

Závěrem druhé kapitoly lze konstatovat, že pedagogická univerzita prošla mnohými změnami. V r. 1992 byl pedagogický institut na základě rozhodnutí Ruské vlády přejmenován. Vysokoškolské zařízení získalo status univerzity a nese název Volgogradská státní pedagogická univerzita. Univerzita rozšířila svojí působnost i do nové univerzitní Michajlovské pobočky poblíž Volgogradu. Zmiňovány jsou různé aktivity, podporované vedením vysoké školy. V další kapitole se budeme zabývat současností univerzity.

¹⁹ Учебно-спортивный центр: Общая информация [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://vgpu.org/usc>

²⁰ АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

3. Univerzita dnes

V roce 2006 proběhla na vysoké škole kontrola, provedená Ministerstvem školství Ruské Federace. Univerzita získala vysoké ocenění a objevila se tak v časopise „Акредитация в образовании“ („Акредитация в образовании“) jako jedna z nejlepších univerzit Ruska. Téhož roku bylo založeno léčebně profylaktické zařízení („Центр медицинской профилактики“), které má přispívat ke snížení nemocnosti pracovníků a studentů univerzity. Toto zařízení (Санаторий – профилакторий) má léčebně profylaktický charakter a jeho součástí je rovněž denní stacionář (Дневной стационар), dále zde působí Oddělení sportovního lékařství (Отделение спортивной медицины), které provádí každoroční léčebné vyšetření univerzitních sportovců a poskytuje první pomoc při různých sportovních závodech. Nedílnou součástí léčebně profylaktického zařízení je zdravotnické středisko (медпункт). Veškerá vyšetření studentů jsou prováděna zdarma.²¹

Na pracovní konferenci 18. dubna 2007 proběhla volba nového rektora. Tajným hlasováním byl zvolen **profesor Nikolaj Konstantinovič Sergejev** (Николай Константинович Сергеев), který funkci rektora vykonává dodnes. Společně s rektorem na univerzitě v současné době působí přes 1870 spolupracovníků (docenti, profesoři, doktoři věd aj.).

Od 13. února 2009 vlastní vysoká škola svoji studentskou televizní stanici. Bez pomoci administrativy VSPU by studentský projekt nemohl být uskutečněn. Úkolem studentské televizní stanice je informovat studenty a pedagogy o dění v univerzitě. Díky tomu museli být ve škole zabudovány televize. Nyní mají studenti možnost vyzkoušet si práci moderátorů, ale také nabýt nové zkušenosti, které mohou využít při vysílání v místních kanálech.²²

Za zmínku stojí zrekonstruovaná jídelna, která se nachází v prostorách vysokoškolského zařízení. Do prostoru jídelny patří studentský sál se 100 místy, jídelna se třiceti místy pro pedagogy, čtyři bufety a dva cateringy. V kuchyni vaří převážně studenti a

²¹ Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Центр медицинской профилактики [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://vgpu.org/node/1558>

²² ПЫЛЬЦИНОЙ, И.Ю. ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГИИ И СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ: ПРОЕКТ «СТУДИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЯ ВГПУ» НАЧАЛ СВОЮ ЖИЗНЬ! [online]. In: [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.pssw.vspu.ru/other/info/PRcent/0902TV.htm>

vydávají pouze obědy. Veškerý nábytek, který se v nachází v jídelně, je vyroben studenty univerzity.

V prosinci roku 2010 byl podepsán příkaz od Ministerstva školství RF na rozšíření vysokoškolské činnosti v rámci studia pro invalidní osoby a osoby s tělesným postižením. Vysoká škola se tak stala jedním ze čtyř středisek v jižním federálním okruhu Ruské federace, která poskytuje vzdělání rovněž osobám se zdravotním postižením. Toto rozhodnutí nebylo náhodné, jeho zavedení bylo možné pouze díky zkušenostem a kvalifikaci pedagogů.²³

Později dle dalšího nařízení Ministerstva školství a nově přijatých zákonů pedagogická univerzita musela ve svém názvu zohlednit specifickou a profil univerzity. Přejmenování vysokoškolského zařízení proběhlo 10. května 2011 a dnes nese název **Volgogradská státní rozpočtová sociálně-pedagogická univerzita.**²⁴

V současné době pokračuje rozšiřování mezinárodních vztahů. Na univerzitě probíhá příprava studentů na zahraniční stáže, které si studenti mohou zvolit v rámci spolupráce s mezinárodními organizacemi různých zemí, se kterými univerzita spolupracuje. Jedná se o Čínu, Německo, Francii, USA, Rakousko, Holandsko, Srbsko, Kazachstán, Ukrajinu, Českou republiku). Za zmínku stojí spolupráce univerzity s organizací UNESCO. Konají se mezinárodní konference, tzv. kulaté stoly (*круглый стол*), semináře s pomocí moderních technologií jako jsou videokonference, či internet. Veškerá činnost se uskutečňuje v zahraničních centrech. Na univerzitě působí např. Centrum pro studium německého jazyka, Středisko amerických studií, Vzdělávací centrum „jazyky a kultury světa“, značnou aktivitu ve spolupráci s několika čínskými vysokými školami a silně početně zastoupenými čínskými studenty rozvíjí Ústav Konfucius.²⁵ Na univerzitě působí

²³ АВТОРСКИЙ КОЛЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный социально-педагогический университет (1931-2011 гг.): Краткая история*. 2. Волгоград: Перемена, 2011. ISBN 978-5-9935-0238-0.

²⁴ *Городские вести: Волгоградский педагогический университет переименован в социально-педагогический* [online]. 2011 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.gorvesti.ru/society/7194-volgogradskij-pedagogicheskij-universitet-pereimenovan-v-socialno-pedagogicheskij>

²⁵ **Konfucius** (Khung Fu-tzu - v pchin-jinu Kongfuzi), je považován za největšího čínského filozofa; za hranicemi země je známý pod latinským jménem **Konfucius**. Narodil se r. 551 př. n. l. ve východní Číně. Dostupné např. na <http://cina.esotravel.cz/konfucius/>, dále na <http://www.novinky.cz/kultura/164751-cina-natoci-vysokorozpocetovy-film-o-filozofu-konfuciovi.html> aj.

pobočka UNESCO. Jedná se o mezinárodní centrum, zabývající se vzděláváním a řešením problémů v dětském věku, dále testovací centrum Ruského jazyka jako cizího jazyka, aktivitu rozvíjí tzv. Prameny francouzského jazyka, dále Rakouské kulturní centrum, Rusko-čínské centrum pro mezikulturní studia aj. V rámci přípravy na zahraniční stáž nabízí Ústav cizích jazyků studium anglického, francouzského, německého, španělského a čínského jazyka.²⁶

Chloubou vysoké školy je rovněž školní tisk. Jedná se o již zmíněné noviny „Učitel“ (*Учитель*), dále pak noviny „Random“, časopis „Věstník Volgogradské státní pedagogické univerzity“ (*„Известия Волгоградского государственного педагогического университета“*) a internetový vědecký časopis „Hranice poznání“ (*„Грани познания“*). Vzdělávací časopis „Věstník Volgogradské státní pedagogické univerzity“ vznikl v roce 2002. Na jeho stránkách jsou publikovány vědecké statě a výsledky vědecké a aplikované činnosti v oblasti pedagogických, filologických a historických věd. Časopis vychází 10krát za rok.²⁷ Studentské noviny „Random“ se zrodily v roce 2007. Čtenáři zde najdou nejen aktuální informace o univerzitě, ale i současný pohled redaktorů na dnešní dobu. Noviny jsou k dostání jednou za měsíc.²⁸ Vědecký internetový časopis „Hranice poznání“ publikoval poprvé v roce 2008. Časopis je zaměřený především na rozvoj vědy a vzdělávání v jižní oblasti Ruska, informuje čtenáře o nejnovějších výzkumných materiálech. Zpočátku vyházel pouze čtyřikrát ročně, nyní se počet výtisků každý rok liší.²⁹

V současné době má vysoká škola tři stěžejní katedry (katedra pedagogiky, psychologie a filosofie) a čtyři vědecko-vzdělávací instituce: Institut předškolní pedagogiky, počátečního vzdělávání a speciální pedagogiky (*Институт дошкольного, начального образования и специальной педагогики*); dále zde působí Ústav cizích jazyků (*Институт иностранных языков*); Ústav výtvarné výchovy (*Институт художественного образования*); Pedagogický institut informatiky (*Институт*

²⁶ *Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Управление международного сотрудничества* [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://vgpu.org/mo>

²⁷ *Известия Волгоградского государственного педагогического университета: Общая информация* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://izvestia.vspu.ru/>

²⁸ *Random: О нас* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://randomvspu.wordpress.com/about/>

²⁹ КОРОТКОВ, А.М. *Грани познания: От редактора* [online]. In:[cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://grani.vspu.ru/jurnal/1>

педагогической информатики).³⁰ **Studenti si mohou vybrat studium na jedné ze třinácti fakult** (Filologická fakulta; Fakulta ekonomiky a managementu; Fakulta tělesné výchovy; Technologická fakulta; Fakulta speciální pedagogiky; Fakulta psychologie a sociální práce; Fakulta vzdělávání a rekvalifikace pedagogů; Fakulta pro studium zahraničních studentů; Fakulta matematiky, informatiky a fyziky; Fakulta historie a práva; Fakulta předškolního a počátečního vzdělávání; Fakulta rozšiřujícího vzdělávání; Fakulta přírodních věd a geografie). Studenti si volí mezi bakalářskými, magisterskými, speciálními obory a aspiranturou. Bakalářské obory mohou být čtyřleté (management, sociální práce, reklama a PR, oděvní a interiérový design), nebo pětileté (pedagogické obory).³¹

K získání titulů napomáhá řada univerzitních prostředků. Mezi ně patří Vědecko-výzkumný ústav, zabývající se řešením problémů osobnosti se zaměřením na vzdělávání (*Научно-исследовательский институт проблем личностно ориентированного образования*), Pedagogický institut informatiky s využitím elektronických a vzdělávacích zdrojů (*Институт педагогической информатики электронных образовательных ресурсов*), Centrum přípravy na vysokou školu (*Центр довузовской подготовки*), Výpočetní centrum (*Учебно-компьютерный центр*), Školící a výrobní centrum, řada Mezinárodních center, Moderní choreografické a umělecké centrum. Ke svému studiu studenti mohou využít výše zmíněné univerzitní, zoologické a archeologické muzeum, botanickou zahradu, ozdravně sportovní tábor „Maraton“ („*Марафон*“) na řece Achtubě, počítačové učebny (v současné době je jich přes 40), sportovní středisko, zemědělskou bio stanici (*агробиостанция*) a knihovnu.³²

V současné době univerzita řeší aktuální problém spojení Volgogradské sociálně-pedagogické univerzity s Volgogradskou státní univerzitou. V zimě proběhlo zasedání rektorů a pracovníků obou univerzit, kde byly posouzeny možnosti spojení vysokých škol.

³⁰ АВТОРСКИЙ КОЛЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный социально-педагогический университет (1931-2011 гг.): Краткая история*. 2. Волгоград: Перемена, 2011. ISBN 978-5-9935-0238-0

³¹ *Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Перечень направлений подготовки* [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://vgpu.org/fgos3bakalavr4>

³² АВТОРСКИЙ КОЛЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный социально-педагогический университет (1931-2011 гг.): Краткая история*. 2. Волгоград: Перемена, 2011. ISBN 978-5-9935-0238-0.

Rektor VGSPU Nikolaj Konstantinovič Sergejev na zasedání zdůraznil, že rozhodnutí je učiněno především v zájmu studentů. Rozhodnutí o tom, která univerzita bude základem pro získávání podpory, rozhodne Ministerstvo školství Ruské Federace. K spojení vysokých škol má dojít 30. listopadu 2016.³³

3.1. Kulturní aktivity

Studenti VGSPU se často podílejí na různých univerzitních akcích. K tomu všemu napomáhá Centrum kultury a volného času (*Центр культуры и досуга*). Např. každý rok slaví ruský studentský svátek „Taťanin den“ („*Татьянин день*“), který dostal název po Svaté mučednici Taťaně Římské. Svátek se slaví 25. ledna. Dalším zajímavým svátečním dnem je Soutěž krásy mezi studenty. Volí se nejkrásnější dívka „Krása VGSPU“ („*Краса ВГСПУ*“) a mezi muži „Vítěz VGSPU“ („*Витязь ВГСПУ*“). Každý rok probíhá také Festival meziuniverzitních studentských filmů, zde mají studenti možnost představit své vlastní sestříhané záběry aj. Katedra výchovy provádí dobročinné akce v dětských domovech, např. soutěž „Nejlepší akademická skupina“. Velmi populární je každoroční akce „Studentský maraton“ („*Студенческий марафон*“). Tento projekt byl poprvé uskutečněn v r. 2005 a pokaždé sklízí velký úspěch. Účastníci na této akci předvádí svůj talent nejen v různých vystoupeních, ale i ve sportu. Vždy se přihlásí několik týmu a mezi sebou soutěží. Velký zájem je rovněž o účast v Klubu intelektuálních a kreativních her „Vzdělaný kocour VGSPU“ (*Клуб интеллектуально-творческих игр „Ученый кот ВГСПУ*“), aktivně působí a veřejně vystupuje výše zmíněný sbor „Pokrov“, svoji činnost rozvíjí studenti z „Klubu veselých a vynalézavých VGSPU“ (*КВН = Клуб весёлых и находчивых*). Za zmínku stojí i fakulta historie a práva, která každý rok pořádá výjezd archeologického klubu „Legenda“ („*Легенда*“), provádějící různé vykopávky. Sportovní klub pořádá jednou do roka sportovní závody mezi univerzitními fakultami, které jsou věnované Dni obránců vlasti (*День защитника Отечества*), soutěž Sportovec roku, ženské závody v lehké atletice „Královna sportu“ („*Королева спорта*“) aj.³⁴

³³ ТИМОШЕНКО, Сергей. *В1.ru: ВГСПУ и ВолГУ подтвердили готовность стать одним вузом* [online]. In: . [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://v1.ru/text/newsline/106842307153920.html>

³⁴ *Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Информация о культурных мероприятиях и секциях (творческих коллективах)* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://vgpu.org/node/1675>

Ve třetí kapitole je shrnuta současnost univerzity. V r. 2007 byl zvolen nový rektor univerzity N. K. Sergejev, jenž vede univerzitu dodnes. Na základě rozhodnutí Ministerstva školství se univerzita 10. května 2011 přejmenovala na Volgogradskou sociálně-pedagogickou univerzitu. Aktuálně se univerzita připravuje na spojení s Volgogradskou státní univerzitou, působící ve Volgogradě od r. 1080. Stručně je rovněž charakterizována pedagogická i mimoškolní činnost vysokoškolské instituce. V další kapitole jsou představeny významné osobnosti VGSPU.

4. Významné osobnosti

Sergej Stepanovič Achapkin (naroz. 1902)

K významným osobnostem od počátků univerzity se především řadí vedoucí pracovníci a později rektori univerzity. Prvním ředitelem vysoké školy pedagogického zaměření byl Sergej Stepanovič Achapkin. Narodil se v r. 1902 a pocházel z města Novorossijsk, rodina se později přestěhovala do města Caricyn (původní název současného Volgogradu). Polovinu svého života věnoval práci na železnici, v r. 1931 byl pracovně vyslán do Stalingradu. Na základě doporučení Nižně Volžského oblastního výboru komunistické strany byl navržen na funkci ředitele Stalingradského průmyslově – pedagogického institutu. S. Achapkin patřil tedy k zakladatelům vysoké školy a přispěl k jejímu vývoji. Zavedl povinnou docházku pro studenty. Odvolán z funkce ředitele byl r. 1933.

Ivan Andrejevič Fursenko (naroz. 1905)

V letech 1938 – 1950 činnost ředitele vykonával Ivan Andrejevič Fursenko. Pochází z Ukrajiny z vesnice Novomichajlovka. Po ukončení vysokoškolského studia získal práci ve Stalingradském institutu. Ve svých třiceti letech, kdy měl zkušenosti ve vědecko-pedagogické práci, byl pověřen funkcí ředitele vysoké školy. Značnou pozornost věnoval rozvoji kombinovaného studia a aspirantury. Fursenko prožíval těžké momenty vysoké školy během válečného období. Po skončení Stalingradské bitvy a válečných operací měl velkou zásluhu na znovu zrození pedagogického institutu. Později kvůli rodinným problémům v r. 1950 opustil Rusko a vrátil se na Ukrajinu.

Stepan Michajlovič Drozdov (naroz. 1904)

Prvním rektorem byl Stepan Michajlovič Drozdov, který se narodil v r. 1904 ve vesnici Aleksandrovka. Koncem r. 1950 se Drozdov společně se svojí rodinou přestěhoval do Stalingradu. Na základě jmenování Ministerstva školství se stal novým rektorem Volgogradského státního pedagogického institutu A. S. Serafimoviče. Po válce společně s institutem prošel dlouhou cestou obnovy a velkých změn. Podílel se na mnohých reformách a proměnách, např. dosáhl otevření večerního studia. Velkou pozornost věnoval zvyšování kvalifikace pedagogů. Kromě vedení institutu a pedagogické činnosti byl činný i ve veřejné správě. Několikrát byl zvolen do oblastních, městských, stranických i sovětských orgánů. Za zásluhy ve státním vzdělávání mu prezidium Ruské sovětské federativní socialistické republiky udělilo titul „Zasloužilý učitel školy RSFSR“. O jedenáct let později dobrovolně z pozice rektora odstoupil a věnoval se jiné činnosti.

Maksim Matvějevič Zagorul'ko (nar. 1924)

Obrázek 1: Maksim Matvějevič Zagorul'ko

Profesor, doktor ekonomických věd M. M. Zagorul'ko se narodil v Krasnodarském kraji, byl účastníkem Velké vlastenecké války, je nositelem mnoha vyznamenání, např. „Rudé hvězdy“, „Za odvalu“, „Za osvobození Budapešti“, „Z vítězství nad Japonskem“ atd.

Po studiích a ukončení vědecké aspirantury pracoval v letech 1955-1961 ve Smolenském pedagogickém institutu, později zde působil jako rektor. V r. 1971 byl zvolen rektorem

Volgogradského pedagogického institutu A. S. Serafimoviče.

V Rusku patří ke známým osobnostem a vědcům oblasti historie ekonomie. Obdržel rovněž mnoho ocenění za svoji vědeckou a pedagogickou činnost („Zasloužilý pracovník Ruské federace“, Zasloužilý pracovník vysokého odborného školství“, „Čestný občan Volgogradu“ aj.) M. Zagorul'ko je rovněž čestným členem vědecké rady města Ostravy (ČR), je nositelem medaile J.A.Komenského za rozvoj spolupráce v oblasti školství (ČR). Díky svým mnohaletým zkušenostem a výsledkům v řídicí činnosti byl v r. 1980 pověřen ustavením nově vznikající univerzity ve Volgogradě (VolGU) a jmenován jejím prvním rektorem. M.Zagorul'ko vždy podporoval spolupráci s československými VŠ, aktivně se zúčastňoval např. setkání rektorů v Čechách, za jeho působení ukončili vysokoškolské vzdělání na VGPI první absolventi z Čech a Slovenska (1974). Přes svůj pokročilý věk se stále aktivně zapojuje do řešení úkolů v oblasti školství, pracuje jako poradce rektorátu Volgogradské státní univerzity (VolGU), kterou před více než 35 lety zakládal.

V r. 2014 převzal Maksim Matvějevič z rukou prezidenta RF Vladimíra Putina státní vyznamenání - řád Alexandra Něvského.

Obrázek 2: M. M. Zagorul'ko s prezidentem RF

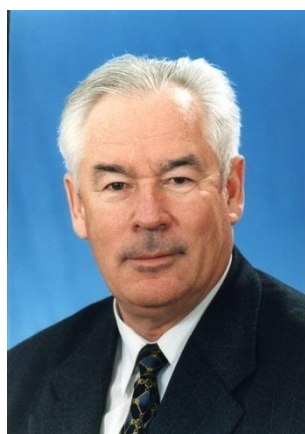
Stanislav Nikolajevič Glazačev (nar. r. 1939)

Obrázek 3: S. N. Glazačev

Dalším rektorem institutu v letech 1980 - 1987 Stanislav Nikolaj Glazačev. Narodil se roku 1939 ve městě Šenkursk, Archangalské oblasti. V r. 1965 absolvoval přírodopisno-zeměpisnou fakultu Volgogradského pedagogického institutu. Svou činností přispěl k rozvoji vysoké školy. Jeho hlavním cílem byla stavba nové studentské koleje, rozvoj výrobního střediska a rekonstrukce sportovního tábora na řece Achtubě. Díky Glazačevovi byly rozšířeny zahraniční vztahy, upevnili se vztahy s orgány národního vzdělávání města i oblasti. Zlepšila se rovněž kvalita vzdělávání učitelů. Přestože zastával funkci rektora krátce, docílil mnoho změn a odvedl dobrou práci.

Valerij Ivanovič Danylčuk (1941-2014)

Obrázek 4: V. I. Danylčuk

K velmi výrazným osobnostem Volgogradské pedagogické univerzity bezesporu patří Valerij Ivanovič Danylčuk. Pocházel z vesnice Ilovatka, Stalingradské oblasti. V r. 1963 absolvoval matematicko-fyzikální fakultu Volgogradského pedagogického institutu A.S.Serafimoviče. Po ukončení studia odjel pracovat do Čuvašské republiky, zde zastával na univerzitě nejen funkci pedagoga, ale byl také vedoucím katedry. Později se vrátil Volgogradu, kde byl zvolen vedoucím katedry matematiky a fyziky Volgogradského pedagogického institutu. Díky své pedagogické a vědecké činnosti se vypracoval až do funkce rektora univerzity. Funkci rektora vykonával v letech 1987 – 2007. Velkou zásluhou V. I. Danylčuka je přeměna pedagogického institutu na univerzitu. Působil zároveň i jako místopředseda Rady pro vzdělávání učitelů při Ministerstvu školství a vědy Ruské federace, byl členem mnoha ruských a mezinárodních akademií. V roce 1998 získal titul „Zasloužený pracovník vysoké školy RF“. Vydal mnoho publikací a obdržel četná ocenění. Mimo jiné se výrazně se zasloužil o obnovení spolupráce s Českou republikou, kdy v r. 2001 osobně na ZČU v Plzni podepsal smlouvu o mezinárodní spolupráci. Pod jeho vedením byla po mnoho let Volgogradská státní pedagogická univerzita jednou z nejuznávanějších vysokých škol Ruska. Za jeho působení byla např. univerzita v r. 2005 hodnocena jako pátá nejlepší v celém Rusku. Po skončení své činnosti rektora aktivně

vykonával po řadu let funkci prezidenta VSPU, zajišťoval styk s veřejností a pokračoval v rozvíjení mezinárodních vztahů. V. I. Danyľčuk zemřel v r. 2014.

Nikolaj Konstantinovič Sergejev (nar. 1951)

Obrázek 5: N. K. Sergejev

V současné době je rektorem VGSPU Nikolaj Konstantinovič Sergejev. Pochází z Volgogradské oblasti (dříve Stalingradské). Je dalším absolventem Volgogradské vysoké školy, kterou ukončil v roce 1972. Studoval na matematické fakultě. Za svůj život vydal mnoho vědeckých publikací. V roce 1998 byl zvolen rektorem Volgogradské státní pedagogické univerzity, tuto funkci vykonává dodnes. Působil rovněž jako prorektor pro vědecko-výzkumnou činnost. Pod jeho vedením bylo uskutečněno přes 40 vědeckých konferencí se zaměřením na problematiku pedagogiky a školství, z těchto konferencí bylo vydáno mnoho publikací. N. K. Sergejev je činný rovněž jako redaktor v univerzitních novin „Věstník Volgogradské státní pedagogické univerzity“ v sekci Pedagogika. Vložil mnoho sil do rozvoje pedagogiky na univerzitě, dosáhl významných úspěchů ve vědecko-pedagogické činnosti a vyškolil mnoho pracovníků v oblasti vzdělávání. Za jeho významnou práci mu byl udělen titul „Čestný pracovník vysoké školy RF“ („Заслуженный работник высшей школы Российской Федерации“), obdržel medaili „Osobnost národního vzdělávání“ („Отличник народного просвещения“), jako významná osobnost je uváděn v různých publikacích, např. v Pedagogickém encyklopedickém slovníku, dále pak v Encyklopedii „Významné osobnosti Ruska“.³⁵

Od vzniku univerzity už proběhlo 85 let, během této doby vysoká škola měla a má mnoho významných absolventů. Vybrala jsem několik studentů, které bych dále ráda zmínila. K významným absolventům patří např. **Mamontov Vladislav Ivanovič** (Мамонтов Владислав Иванович) narozený r. 1936 v dřívějším Stalingradu. Studoval na historicko-filologické fakultě Volgogradského státního pedagogického institutu A. S. Serafimoviče. Vydal přes 300 publikací a je považován za jednoho z nejstarších a

³⁵ БОЛОТОВ, Н.А. *Ректоры Волгоградского государственного педагогического университета: 1931 – 2007 гг.: очерки*. Волгоград: Перемена, 2007. ISBN 978-5-88234-940-9

nejzkušenějších archeologů Volgogradské oblasti. Získal několik ocenění např. „Zasloužilý pracovník vysoké školy RF“. Polovinu svého života strávil ve Volgogradské univerzitě. Nyní pracuje jako profesor historie na VGSPU a řídí archeologický klub „Legenda“.³⁶

Ruský spisovatel **Lukin Jevgenij Jurijevič** (*Лукин Евгений Юрьевич*) se také řadí mezi absolventy Volgogradské univerzity. Studoval na historicko-filologické fakultě obor filolog. Narodil se v r. 1950 ve městě Orenburg. Od r. 1975 je autorem povídek s fantastickou tématikou. Jeho první povídka byla poprvé publikována v novinách „Večerní Volgograd“ roku 1981. Zpočátku psal společně se svojí ženou, ale později po její smrti už vydával sám. Napsal mnoho děl a byl za to patřičně oceněn.³⁷

Do seznamu významných osobností vysoké školy patří i sovětský ruský operní pěvec a bývalý profesor vokálně-sborové katedry **Vřesinský Valentin Ivanovič** (*Вржесинский Валентин Иванович*). Pochází z dřívějšího města Stalingrad a narodil se v roce 1928. Prošel si velkou pěveckou kariéru, vystupoval v mnoha divadlech jako operní pěvec. Od roku 1993 pracoval ve Volgogradské univerzitě jako profesor na katedře „Teorie a metodika hudební výchovy“. Později působil na vokálně-sborové katedře. Za úspěchy v oblasti umění a kultury získal ocenění „Národní umělec Ruska“, „Zasloužilý umělec Ukrajiny“ aj. Významný operní umělec zemřel 29. května v roce 2013.³⁸

Díky univerzitním sportovním zařízením a nadání studentů se některým podařilo probojovat na olympijské hry. Jedním z nich je **Andrej Rekičinskij**, jenž je zasloužilým mistrem sportu a stříbrným medailistou Olympijských her r. 2000 v Sydney. Získal bronzovou medaili na mistrovství světa v roce 2001 v Japonsku a na Olympijských hrách r.2004 v Aténách. Další student **Aleksandr Fedov**, byl v r. 2004 zvolen nejlepším brankářem šampionátu ve vodním pólu. Rovněž je bronzovým medailistou Olympijských her z r. 2004 v Aténách.³⁹ Taneční skupina „Náš styl“ (*„Наш стиль“*) pod vedením

³⁶ *Русское географическое общество: ЮБИЛЕЙ* [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.rgo.ru/ru/article/yubiley>

³⁷ *ИСКУССТВО ВОЛГОГРАДА: ЛУКИН Евгений Юрьевич* [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.volgograd-art.ru/literatura/lukin/>

³⁸ БОЛОТОВ, Н.А. а Н.В. ШИРО. *Педагогический университет в лицах: Профессорско-преподавательский состав Волгоградского государственного педагогического университета (1931-2006)*. Волгоград, 2006. ISBN 5-88928-026-0.

³⁹ АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный педагогический университет (1931-2006 гг.): Краткая история*. Волгоград: Издательство ВГПУ: Перемена, 2006.

trenérky **Natalie Valerijevny Gončarové** je velmi populární. Za dobu své existence si prošla cestu od městských soutěží až po mistrovství světa. První své zlato taneční skupina získala v roce 2012 na mistrovství světa, které probíhalo v Holandsku.⁴⁰ Natalie Valerijevna Gončarová založila na VGSPU posilovnu a taneční skupinu „Náš styl“. Vystudovala VGSPU a nyní zde působí jako vedoucí taneční školy.⁴¹

K významným a celosvětově známým patří rovněž sportovkyně a absolventka Volgogradské pedagogické univerzity **Jelena Gadžijevna Isinbajeva** (naroz. 1982 ve Volgogradě). Olympijských her se zúčastnila v letech 2004, 2008, v r. 2012 získala na olympijských hrách 2. místo. Je držitelkou 28 světových rekordů, v r. 2012 byla vyhodnocena jako nejúspěšnější sportovkyně Ruska. V současné době pracuje jako trenérka lehké atletiky v Ústředním vojenském sportovním klubu, má hodnost armádního majora, byla oceněna vyznamenáním „Zasloužilý mistr sportu Ruska.“

Obrázek 6: J. G. Isinbajeva

Volgogradská státní sociálně-pedagogická univerzita má či měla řadu významných osobností. Mezi ně patří všichni rektori, kteří na univerzitě působili, ale také mnozí pedagogové, studenti a absolventi vysoké školy.

⁴⁰ *Волгоградский государственный социально-педагогический университет: «Наш стиль» -- чемпионы мира! Яркая победа – лучшим!* [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://vgpu.org/node/6993>

⁴¹ МАЛАЯ, Елена а Рада КУТЫЕВА. *Учитель: «НАШ СТИЛЬ» НЕ ОТПУСКАЕТ...* [online]. In: . [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: <https://teachervspu.wordpress.com/2011/12/01/наш-стиль-не-отпускает/#more-739>

Závěr

Cílem bakalářské práce pod názvem Volgogradská státní sociálně-pedagogická univerzita - minulost a současnost bylo popsat působení vysoké školy od jejího vzniku do současnosti. První kapitola byla věnována počátkům vysokého školství se zaměřením na přípravu budoucích pedagogů v bývalém Stalingradě, který byl v r. 1961 přejmenován na Volgograd. Stručně je popsána historie, utváření, vývoj pedagogického institutu (1931) a jeho přeměna v průběhu let ve významnou vysokoškolskou instituci – Volgogradskou státní pedagogickou univerzitu (1922). Zmiňovány jsou nejdůležitější události, jsou uváděna jména významných představitelů vysoké školy pedagogického zaměření. Rozvoj a činnost institutu byl výrazně ovlivněn válečnými událostmi především v letech 1942-1943. Pouze díky obrovskému nadšení studentů, vyučujících i nezištné pomoci jiných měst a vysokých škol se podařilo obnovit činnost vysoké školy.

Ve druhé kapitole je představen institut od roku 1990, kdy byl na základě rozhodnutí Ruské vlády r. 1992 přejmenován na Státní Volgogradskou pedagogickou univerzitu. Vysoká škola rozšířila svojí působnost i do nové univerzitní Michajlovské pobočky, která se nachází v blízkosti Volgogradu. Zmíněné jsou zahraniční vztahy a vznik nových činností univerzity.

Třetí kapitola je zaměřena především na současnost univerzity. V roce 2007 byl zvolen nový rektor univerzity N. K. Sergejev, který dodnes stojí v čele vysoké školy. Na základě rozhodnutí Ministerstva školství se vysoká škola v roce 2011 přejmenovala na Volgogradskou sociálně-pedagogickou univerzitu. V současné době univerzita řeší spojení s Volgogradskou státní univerzitou, ke kterému má dojít koncem listopadu r. 2016. Stručně jsou uvedeny významné dny a kulturní aktivity vysoké školy.

V poslední kapitole jsou představeni rektori univerzity, kteří na vysoké škole působili od jejího vzniku. Nejen rektory, ale rovněž pedagogy a studenty řadíme mezi významné osobnosti univerzity. Vysoká škola má širokou škálu významných studentů, kteří ji reprezentují na různých významných místech a akcích, jako jsou například Olympijské hry.

Téma bakalářské práce jsem zvolila během mé tříměsíční stáže ve Volgogradě. Studovala jsme převážně na filologické fakultě společně s ruskými studenty. Měla jsem možnost získávat zkušenosti s výukou na ruské vysoké škole a poznávat současnou kulturu. Během pobytu jsem si rozšířila slovní zásobu ruského jazyka, rovněž jsem si

odnesla spoustu příjemných zážitků. Stáž byla zakončena ústní závěrečnou zkouškou formou kulatého stolu, absolventi obdrželi certifikát o úspěšném absolvování studia.

Součástí bakalářské práce je stručný překladový česko-ruský slovníček věnovaný zkoumanému tématu, jsou zde rovněž autentické fotografie Volgogradské státní sociálně-pedagogické univerzity.

РЕЗЮМЕ

Бакалаврская работа посвящается Волгоградскому государственному социально-педагогическому университету. Описывается история высшего образовательного заведения с момента его возникновения до настоящего времени (1931-2016). В работе характеризуются исторические моменты университета. Указана деятельность университета. Представлены знаменитые личности выдающиеся студенты вуза. В соответствии с поставленной целью работа состоит из 4 глав. Составной частью работы являются приложения: фотографии и краткий чешско-русский словарь.

ABSTRACT

The Thesis is focused mainly on important moments and events of the Volgograd State Pedagogical University from its foundation to the present. Further on will be mentioned an important activities held at the University and also the acknowledged scholars, students, teachers and deans. The Thesis has four main heads which are subdivided into several chapters. At last there is a Czech/Russian dictionary and photographs added.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Книžní zdroje v ruském jazyce:

АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Историко-краеведческие записки*. выпуск VI. Волгоград: Нижне Волжское книжное издательство, 1989.

АВТОРСКИЙ КОЛЕКТИВ. *Волгоградский государственный социально-педагогический университет (1931-2011 гг.): Краткая история*. 2. Волгоград: Перемена, 2011. ISBN 978-5-9935-0238-0.

БОЛОТОВ, Н. *Образование в России и регионе: история, традиции и новации: сборник научных статей*. Волгоград: Перемена, 2007. ISBN 978-5-88234-969-1.

БОЛОТОВ, Н.А. а Н.В. ШИРО. *Педагогический университет в лицах: Профессорско-преподавательский состав Волгоградского государственного педагогического университета (1931-2006)*. Волгоград, 2006. ISBN 5-88928-026-0.

БОЛОТОВ, Н.А. *Ректоры Волгоградского государственного педагогического университета: 1931 – 2007 гг.: очерки*. Волгоград: Перемена, 2007. ISBN 978-5-88234-940-9

БРУЙ, А.В. *Лучшие Люди России: Энциклопедия*. 9. Москва: Издательство СПЕЦ-АДРЕС, 2007. ISBN 5-902415-22-5.

ДЕМЧЕНКО, О. *Под зонтиком дружбы. Учитель*. Волгоград, 1987, (12).

НАУМОВА, Татьяна. *Славный вуз достоин своего музея. Волгоградская правда*. Волгоград, 2001.

ОРЛОВ, Л. *День учителя Чехословакии. Учитель*. Волгоград, 1972, (11).

ПАВЛОВ, В. А. *Профессиональное развитие учителя в послевузовский период непрерывного педагогического образования: Зарубежные связи Волгоградского педуниверситета как средство вхождения в мировое образовательное пространство*. 1. Волгоград: Перемена, 1996. ISBN 5-88234-287-2.

Книžní zdroje v českém jazyce:

ŠROUFKOVÁ, Miloslava, Marta VENCOVSKÁ a Rostislav PLESKÝ. *Rusko-český, česko-ruský slovník*. ISBN 80-859-2741-1.

BEČKA, J.V. *Slovník synonym a frazeologismů*. 3. Praha: Novinář, 1982.

Internetové zdroje:

«Учитель» – 55 [online]. In: ЗАВЕДУЮЩАЯ МУЗЕЕМ ИСТОРИИ ВГПУ, НАТАЛЬЯ ВАСИЛЬЕВНА ШИРО. [cit. 2016-03-13]. Dostupné z: <https://teachervspu.wordpress.com/2011/01/31/>

Random: O нас [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://randomvspu.wordpress.com/about/>

Ботанический сад [online]. [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <http://vgpu.org/botsad>

Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Центр медицинской профилактики [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://vgpu.org/node/1558>

Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Управление международного сотрудничества [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://vgpu.org/mo>

Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Перечень направлений подготовки [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://vgpu.org/fgos3bakalavr4>

Волгоградский государственный социально-педагогический университет: Информация о культурных мероприятиях и секциях (творческих коллективах) [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://vgpu.org/node/1675>

Волгоградский государственный социально-педагогический университет: «Наш стиль» -- чемпионы мира! Яркая победа – лучшим! [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://vgpu.org/node/6993>

Городские вести: Волгоградский педагогический университет переименован в социально-педагогический [online]. 2011 [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://www.gorvesti.ru/society/7194-volgogradskij-pedagogicheskij-universitet-pereimenovan-v-socialno-pedagogicheskij>

Известия Волгоградского государственного педагогического университета: Общая информация [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://izvestia.vspu.ru/>

ИСКУССТВО ВОЛГОГРАДА: ЛУКИН Евгений Юрьевич [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.volgograd-art.ru/literatura/lukin/>

КОРОТКОВ, А.М. *Грани познания: От редактора* [online]. In: [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://grani.vspu.ru/jurnal/1>

МАЛАЯ, Елена а Рада КУТЫБЕВА. *Учитель: «НАШ СТИЛЬ» НЕ ОТПУСКАЕТ...* [online]. In: . [cit. 2016-04-22]. Dostupné z: <https://teachervspu.wordpress.com/2011/12/01/наш-стиль-не-отпускает/#more-739>

Научно-педагогическая библиотека ВГСПУ: Общая информация [online]. [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <http://vgpu.org/libr>

ПЫЛЬЦИНОЙ, И.Ю. *ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГИИ И СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ: ПРОЕКТ «СТУДИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЯ ВГПУ» НАЧАЛ СВОЮ ЖИЗНЬ!* [online]. In: [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.pssw.vspu.ru/other/info/PRcent/0902TV.htm>

Русское географическое общество: ЮБИЛЕЙ [online]. [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://www.rgo.ru/ru/article/yubiley>

ТИМОШЕНКО, Сергей. *V1.ru: ВГСПУ и ВолГУ подтвердили готовность стать одним вузом* [online]. In: . [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <http://v1.ru/text/newsline/106842307153920.html>

Учебно-спортивный центр: Общая информация [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://vgpu.org/usc>

ФГБОУ ВПО «Волгоградский государственный социально-педагогический университет» в г. Михайловке Волгоградской области: О филиале [online]. [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: http://www.filial.vspu.ru/?page_id=6

SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Maksim Matvějevič Zagorul'ko	30
Dostupné z:	
http://www.volsu.ru/struct/generalservices/museum/museumofuniver/schools/economic.php	
p	
Obrázek 2: M. M. Zagorul'ko s prezidentem RF	30
Dostupné z: http://www.volgograd-trv.ru/news.aspx?id=29176	
Obrázek 3: S. N. Glazačev.....	31
Dostupné z: http://www.vorgo.ru/aboutus/structure/chair/glazychev/	
Obrázek 4: V. I. Danylčuk.....	31
Dostupné z: http://vgpu.org/node/692	
Obrázek 5: N. K. Sergejev.....	32
Dostupné z: http://www.filial.vspu.ru/?page_id=456	
Obrázek 6: J. G. Isinbajeva.....	34
Dostupné z: http://sport.eurozpravy.cz/ostatni/74284-isinbajevova-konci-naposledy-bude-soutezit-na-ms-v-moskve/	
Obrázek 7: Volgogradská státní sociálně-pedagogická univerzita.....	47
Vlastní	
Obrázek 8: VGSPU	47
Vlastní	
Obrázek 9: Hlavní chodba	48
Vlastní	
Obrázek 10: Občerstvení na univerzitě	48
Vlastní	
Obrázek 11: Vstup do knihovny.....	49
Vlastní	

Obrázek 12: Katalogy v knihovně	49
Vlastní	
Obrázek 13: Univerzitní historické muzeum.....	50
Vlastní	
Obrázek 14: Univerzitní historické muzeum.....	50
Vlastní	
Obrázek 15: Univerzitní historické muzeum.....	51
Vlastní	
Obrázek 16: Významné osobnosti univerzity.....	51
Vlastní	
Obrázek 17: Hymna univerzity	52
Vlastní	

PŘÍLOHY

ČESKO – RUSKÝ SLOVNÍK

armáda	армия, <i>f.</i>
aspirantura	аспирантура, <i>f.</i>
astronomie	астрономия, <i>f.</i>
bakalář	бакалавр, <i>m.</i>
bazén	бассейн, <i>m.</i>
biologie	биология, <i>f.</i>
botanická zahrada	ботанический сад, <i>m.</i>
bufet	буфет, <i>m.</i>
certifikát	сертификат, <i>m.</i>
cizí jazyk	иностранный язык, <i>m.</i>
časopis	журнал, <i>m.</i>
čítárna	читальный зал, <i>f.</i>
dálkové studium	заочное обучение, <i>n.</i>
denní stacionář	дневной стационар, <i>m.</i>
diplom	диплом, <i>f.</i>
dobrovolník	доброволец, <i>m.</i>
dokument	документ, <i>m.</i>
exkurze	экскурсия, <i>f.</i>
festival	фестиваль, <i>m.</i>
filosofie	философия, <i>f.</i>
folklór	фольклор, <i>m.</i>
fyzika	физика, <i>f.</i>
geografie	география, <i>f.</i>
grant	грант, <i>m.</i>
gymnastický sál	гимнастический зал, <i>m.</i>
historie	история, <i>f.</i>
host	гость, <i>m.</i>
hra	игра, <i>f.</i>
hudba	музыка, <i>f.</i>
charakter	характер, <i>m.</i>
chemie	химия, <i>f.</i>

informatika	информáтика, <i>f.</i>
jídelna	столо́вая, <i>f.</i>
kabinet	кабинéт, <i>m.</i>
katedra	ка́федра, <i>f.</i>
klášter	монасты́рь, <i>m.</i>
klub	клуб, <i>m.</i>
kniha	кни́га, <i>f.</i>
knihovna	библиоте́ка, <i>f.</i>
konference	конфе́ренция, <i>f.</i>
kontrola	контрóль, <i>m.</i>
krize	кри́зис, <i>m.</i>
kroužek	кружо́к, <i>m.</i>
kultura	культу́ра, <i>f.</i>
kurz	курс, <i>m.</i>
kvalifikace	квалифика́ция, <i>f.</i>
laboratoř	лаборато́рия, <i>f.</i>
lékařství	медици́на, <i>f.</i>
literatura	литерату́ра, <i>f.</i>
logoped	логопéд, <i>m.</i>
magistr	магíстр, <i>m.</i>
management	мéнеджмент, <i>m.</i>
matematika	матемáтика, <i>f.</i>
město	гóрод, <i>m.</i>
muzeum	музе́й, <i>n.</i>
nábytek	ме́бель, <i>m.</i>
noviny	газéта, <i>f.</i>
oblast	óбласть, <i>f.</i>
obor	специáльность, <i>f.</i>
ocenění	награ́да, <i>f.</i>
pedagog	педагóг, <i>m.</i>
peníze	дéньги, <i>m.</i>
počítač	компью́тер, <i>m.</i>
pokoj	кóмната, <i>f.</i>
pokus	попы́тка, <i>f.</i>

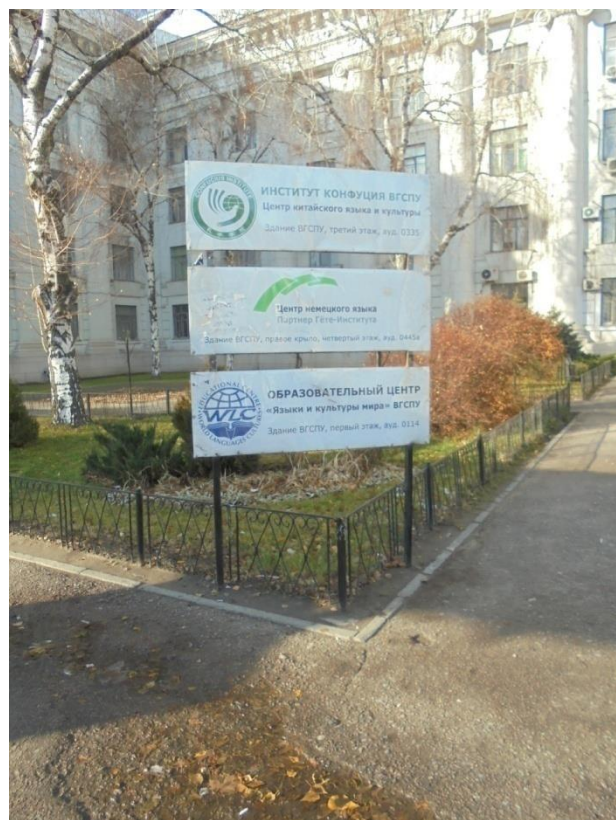
pomůcka	приспособлѣние, <i>n.</i>
postel	кровать, <i>f.</i>
práce	работá, <i>f.</i>
právo	прáво, <i>n.</i>
praxe	прáктика, <i>f.</i>
prezenční studium	óчное обучѣние, <i>n.</i>
profesor	профѣссор, <i>m.</i>
přednáška	лѣкция, <i>f.</i>
psychologie	психолóгия, <i>f.</i>
publikace	публикáция, <i>f.</i>
redaktor	редáктор, <i>m.</i>
rektor	рѣктор, <i>m.</i>
rostlina	растѣние, <i>n.</i>
rozpočet	расчѣт, <i>m.</i>
ředitel	дирѣктор, <i>m.</i>
řeka	река, <i>f.</i>
sbor	ансáмбль, <i>m.</i>
sborník	сбóрник, <i>m.</i>
semestr	семѣстр, <i>m.</i>
seminář	семина́р, <i>m.</i>
skripta	учѣбные тѣксты, <i>m.</i>
soutěž	соревновáние, <i>n.</i>
sportovec	спортсмѣн, <i>m.</i>
sportovní hala	спортíвный зал, <i>m.</i>
stavebnictví	строительство, <i>n.</i>
stáž	стажирóвка, <i>f.</i>
střední škola	срѣдняя шкóла, <i>f.</i>
student	студѣнт, <i>m.</i>
studentská kolej	студѣнческое общежитие, <i>n.</i>
svátek	праздник, <i>m.</i>
svět	мир, <i>m.</i>
šampionát	чемпионáт, <i>m.</i>
šipky	дартс, <i>m.</i>
škola	шкóла, <i>f.</i>

tábor	ла́герь, <i>m.</i>
talent	талант, <i>m.</i>
tělesná výchova	физкультура, <i>f.</i>
televize	телевизо́р, <i>m.</i>
televizní moderátor	телеведúщий, <i>m.</i>
televizní stanice	телеканал, <i>m.</i>
tisk	прéсса, <i>f.</i>
učebna	класс, <i>m.</i>
učebnice	учéбник, <i>m.</i>
válka	война́, <i>f.</i>
veřejné služby	коммуна́льные услу́ги, <i>f.</i>
veterán	ветерáн, <i>m.</i>
vlak	пóезд, <i>m.</i>
volejbal	волейбóл, <i>m.</i>
vykopávka	находка, <i>f.</i>
výlet	поéздка, <i>f.</i>
vysoká škola	вы́сшее учебное заведéние, <i>n.</i>
výstava	вы́ставка, <i>f.</i>
výtvarné umění	изобразительное иску́ство, <i>n.</i>
vyznamenání	óрден, <i>m.</i>
vzdělávání	образовáние, <i>n.</i>
zahrada	сад, <i>m.</i>
zápočet	зачёт, <i>m.</i>
závod	соревновáние, <i>n.</i>
zdravotnictví	здравоохранéние, <i>n.</i>
zemědělství	сéльское хозяй́ство, <i>n.</i>
zeměpis	географ́ия, <i>f.</i>
zkušenost	óпыт, <i>m.</i>
známka	оцéнка, <i>f.</i>
zoologie	зооло́гия, <i>f.</i>

OBRÁZKY

Obrázek 7: Volgogradská státní sociálně-pedagogická univerzita

Obrázek 8: VGSPU

Obrázek 9: Hlavní chodba

Obrázek 10: Občerstvení na univerzitě

Obrázek 11: Vstup do knihovny

Obrázek 12: Katalogy v knihovně

Obrázek 13: Univerzitní historické muzeum

Obrázek 14: Univerzitní historické muzeum

Obrázek 15: Univerzitní historické muzeum

Obrázek 16: Významné osobnosti univerzity

ВОЛГОГРАДСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
СОЦИАЛЬНО- ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ

ТЦМЖ

ВТСПУ

Alma-mater -
Храм наук,
Мира и добра,
Клятва учителя
На все времена.
Делу просвещения
Вечно служить,
Каждый день свое тепло
Детям дарить.

Припев:

Да будет знания свет
Вечно нами воспет!
Славься тысячи лет,
Волгоградский
государственный
педагогический
университет!

Славься тысячи лет,
Волгоградский
государственный
педагогический
университет!

Прошлое великое
Нам не забыть,
Будем историю
В сердце хранить.
Гордое призвание
Богом дано.
Славься ВГПУ,
Славься педагог!

Припев:

Да будет знания свет
Вечно нами воспет!
Славься тысячи лет,
Волгоградский
государственный
педагогический
университет!

Obrázek 17: Hymna univerzity